

YUSUF'UN MASALINI, İNSANLIĞIN MASALI OLARAK OKUMAK

Berna Akyüz SİZGEN*

ÖZET

İsmet Özel, dünya görüşünü ve yaşam algısını besleyen egzistansiyalist felsefe gereği, insanı, varlığını sorgulamaya ve değerli kılmaya çağırır. Bu çağrıda, eleştiri oklarını sıkça kullanan şairin, Yusuf'un şahsında kimi, niçin eleştirdiği çalışmamızın çıkış noktasıdır. Çalışmamızın hedefi, şairin, Yusuf'un masalını anlatırken, insanlığın masalıyla ilgili olarak da verdiği ipuçlarını belirlemektir. Bu ipuçları, hem insanoğlunun varoluş sürecini, hem de şairin düşünce dünyasını algılamamızı kolaylaştıracaktır. Böylelikle, okur, İsmet Özel ile ilgili olarak, çok daha doğru yargılara varabilecek ve her bireyin aslında bir masal kahramanı olabileceğini fark edecektir.

Anahtar Kelimeler: İsmet Özel, Yusuf, masal, varoluş

READING YUSUF'S TALE, AS THE TALE OF HUMANITY ABSTRACT

İsmet Özel calls people to question their existence and make it valuable due to the world view and life perception fostering existentialist philosophy. In this call, the poet, who often uses his criticism, whom and why he criticized as in Yusuf's personality is also the starting point of this work. The destination of this work is to define the clues of Yusuf's tale, which are also the clues of human's tale. These clues will simplify to perceive İsmet Özel's world of thoughts and the human's existence period. So, the reader will make correct judgements about İsmet Özel and maybe will recognize that the every one can be a "tale hero".

Keywords: İsmet Özel, Yusuf, Tale, Existence

YUSUF'UN MASALINI, İNSANLIĞIN MASALI OLARAK OKUMAK

İsmet Özel, insanların yaşamak savaşını kazanmak için, kendilerini içinde rahat hissettikleri masallarla kandırdıklarını düşünür. Bu masallar Özel'e göre, "insanlığımızı sıradanlaştırır; bizi insan olmanın özellikli vasıflarından uzaklaştırır." (Özel 2006 a: 12)

İsmet Özel için en kötü masal ise insanın kendi masalıdır ve bu nedenle de yıkılmaya çalışılmalıdır. Şair, bu yıkma eylemini, hem kendi insanlığı hem de diğer insanlarla kurduğu ilişkiler karşısında taşıdığı bir sorumluluk sayar.

Söz konusu sorumluluk, şairi bir masal yazmaya itmiş olmalıdır ki İsmet Özel, aslında, "Bir Yusuf Masalı" ile tüm insanlığın masalını yazmaya; yazarken de yıkmaya çalışmış olsun. Biz bu yazıda, şairin "Bir Yusuf Masalı" ile yıktıklarını - yıkmaya çalıştıklarını- yakalamak amacıyla yola koyulduk.

İsmet Özel, içinde bu tarz bir masal yazma isteğini çocukluktan beri taşıdığını söyler. Çünkü o, çocukluğundan beri kendini başka insanlardan farklı görür; sıradan olmayan bir insandır. "Tevarüs Edilmemiş Asaleti" ve "Kadirşinas İtaatsizliği" şair olgunlaştıkça bu farklılığı kökleri ve o, dünyayı beraber yaşadığı insanlardan kopmaya başlar. Sonunda, hem insan hem de düşünce yapısı olarak toplumla aynı olmama tarzı ve amacı, dünün sosyalist; bugünün İslamcı İsmet Özel'ini yaratır. Fakat, aslında İsmet Özel dün de bugün de ve muhakkak yarın da dünya ve insan gerçeğini sorgulayan yazı ve şiirleri hep aynı İsmet Özel'dir.

Değişen, değişimi kötüye doğru yol alan insanoğlunun kendisidir. İşte Yusuf'un masalı, bu kötüye gidişe İsmet Özel boyutundan müdahale için yazılmış bir masaldır. Bize düşen de bu masaldaki bölümlerden yola çıkarak, şairin müdahalesinin boyutlarını çizmektir.

MÜNACAT

*Adnan Menderes Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, bernasizgen@hotmail.com

Bir Yusuf Masalı'nda Münacat, şairin kendini merkez alışıyla bu tarz şiirin bilinen işlevinden farklı bir yapıya sahip, ilk bölümdür. Tanrı'ya övgü ve Tanrı kudreti karşısında insan gücünün sınırlılığı ile karşılaşacağını uman okuru, İsmet Özel, gençken giriştiği intihar eylemine gönderme yaparak, daha şiirin ilk mısraında şaşırtır.

İsmet Özel'e göre, "İnsan hayatında sıkıntının en yoğun hissedildiği dönem gençlik yıllarıdır. Çocukluktan yeni çıkmış ve henüz yürüyecekleri yolun sınırlarını belirgince çizmemiş insanlar kolayca sıkılır ve başkalarını kolayca sıkıcı bulurlar." (Özel 1986: 24)

Şairin yakından tanıdığı için böylesine doğru sözlerle tanımladığı sıkıntı, Münacat'ta yankısını ölme isteği ile bulur. Bu ölme isteğinin gerekçesini yine şairin kendi yorumlarında buluruz: "Genç insanlar, kendilerini dünyanın merkezinde görmeye yatkın oldukları için düşüncelerini de bu merkezin her insan tarafından tanınması yoluna koyarlar. Sıkılan insana dünyanın merkezinde olduğu fikrinden uzaklaştıran her şey acı verir." (Özel 1986: 24)

Genç olmak, gençliğin getirdiği çevikliğe ve gerginliğe sahip olmak, o dönemde şairi tatmin etmemiştir. Çünkü dünya ona göre bir "sürgün yeri," bir "nezaret" bir "pıtraklı diyar"dır. Şair, gençlik ateşi ile o dönem dünyayı kurtarmak için çabalamış; fakat bu çabalar dünyanın kana bulanmasını engelleyememiştir. İnsanlığın çıkılmadık tepe, inilmedik vadi bırakmayarak telef ettiği bu dünyadan şairin payına "bir yakış, bir yanlış tasarımı" düşmüştür. Kırgındır şair, çünkü; "Ademoğlu'nun kimin nesi olduğu sorusu" peşinde devam eden hayat macerası şimdi bir açmazla karşı karşıyadır. Açmaz, sorunun cevabını bulamamaktan ya da bulunan cevabın yarattığı hayal kırıklığından mı kaynaklanıyor bilemiyoruz. Bildiğimiz, şairin kendisini bunca yıl yaşamak zorunda bırakan, gençken canını almayan Alemlerin Rabbi'nden bir isteği olduğudur. Rabbin şimdi ona kılavuzluk yapması; kim ve ne olduğunu göstermesi gerekmektedir.

Bu bölümde, şairin kendi varlık nedenini sorgulayışı şeklinde beliren:
bileyim hangi suyun sakasıyım ya rabbelâlemin
tütmesi gereken ocak nerde?*

İfadeleri aslında cevabı daha önce verilmiş sorulardır. Hayatın mazareti "aşk"tır. Fakat "aşk"ın varoluş noktasında şairin kendi "ben"ini bağlayan açılımları nelerdir? Aşk, onun varoluş gerekçesinde hangi sorulara cevap olmaktadır? Masalın devamında cevaplarını arayacağımız bu sorular, Yusuf'un şahsında İsmet Özel'in; İsmet Özel'in şahsında tüm insanlığın masalını verecektir bize.

NAAT

Bu bölümde şair, Münacat'ta dünyanın mahvından sorumlu tuttuğu insanlara seslenir. Merkezde artık şairin kendi beni yoktur. Bütün insanlık, "bütün vakti duymak doruğuna varanlar" vardır. Şair, yaşamayı şans olarak gören bu "yırtlaz kalabalığın" kendi kırgın sesine kulak vermesini ister.

Bilindiği gibi klasik şiirin Naat bölümünde peygamber övülür. İsmet Özel de bu geleneği sürdürür. Fakat onun peygamberi konu edinişi ve övüşü, insanlığa vermek istediği derslerin ardında saklı kalır.

Şaire göre son yüzyılı "canı pek", "dışı parlak", "peçesi paramparça", "üstübaşı kükürtlü" bir dünyada yaşayan insanoğlu, utançlı bir sessizlik haline dönüşmüştür. Bomboş amaçlarla, yapmacık nefret ve kavgalarla gününü geçiren insanoğlunun asıl düşmanı kendisidir. Çünkü onun payına dünyadan kancıklık düşmüş ve "günden güne çopurlaşan bu yeryüzü yuvarlağında" insanoğlu "patavatsız yurttaşlar sırasına girmek için zihni kanırtılırken ses etmemiştir."

Biliyoruz günden güne çapurlaşan yer yuvarlağında
bizleri yan çizen birer hemşehri haline sokan nedir

* ÖZEL, İsmet, Bir Yusuf Masalı, (2006), İstanbul: Şule Yayınları.
(Metin içerisindeki bütün şiir alıntıları bu kitaptan yapılacaktır.)

çırpını çırpını giden atlardan indik
girmek için patavatsız yurttaşlar sırasına
zihnimiz acizlerin şikayeti sığacak kadar
kanırtılırken ses etmedik

İsmet Özel her insanın "biricik" olduğunu düşünür. Fakat onun "insan" kimliğinde gördüğü ile görmek istediği farklıdır. Şair "birey olmayı başarmış", "ferdiyetine sahip çıkmış" ve "önüne çıkan bütün yolları yürünebilir yollar olarak görmeyen" insanlar arar. Oysa "yerküreyi dolduran milyarlarca sarhoş" verili kural, düzen ve düşünce kalıplarından rahatsız olmamaktadır. İşte bu rahatsız olmama durumu rahatsız eder İsmet Özel'i: "İnsanların çoğunluğu kendilerine sunulmuş anlama kalıplarını ve toplum tarafından geçerli sayılmış eyleyiş biçimlerini eleştirmeksizin benimserler. Bu kalıp ve biçimleri eleştirmeye güçlerinin yetmeyeceğini düşünürler. Böyle insanlar bilinçli bir savaş yürütmezler, kendilerine özgü yolu aramazlar. Savaşın gereğini yerine getirirler ve üzerinde buldukları yoldan giderler. Sorgusuz, sualsiz" (Özel 2006 a: 10) diyen İsmet Özel'e göre son yüzyılda insanlığın asıl problemi ise yönünü şaşırması olmak, peygamberlerce gösterilen doğru yönü bulamamış ve görememiş olmasıdır. İsmet Özel Naat bölümünün aslı gereği olan peygambere övgüyü okura, "yön" kelimesinin farklı açılımları ile verir.

Özel'e göre bugün bizi de etki içine alan Batı medeniyeti bir nisyan, bir unutmama medeniyetidir. Bu medeniyetin temelleri ise peygamberlerce ulaştırılan bilgilerin unutulması ile atılmıştır. "İnsanlar peygamberler aracılığıyla ulaştırılan bilginin gereklerini unutmakla attılar bu medeniyetin temellerini. Yani hep yaratılmakta olan kainatın kendilerini hatırlattığını değil, kendi zihnî kabullerinin, mantık mekanizmalarının kazandırdığını üstün saydılar." (Özel 1986: 34) diyen İsmet Özel, "serazat kahkahalar atan" yüzyıl insanının silkinip kendisine gelmesini "kahkaha sırçasını cildinden sıyırmasını", "vaveylâ heybesini omzundan atmasını" salık verir.

Çünkü, "hiçbir insana yan bakışı olmayan", "kır çiçeklerine bile yan gözle bakmayan" peygamber efendimiz "torunu kucağında kıyam etmiş" ve "bütün gövdesiyle dönerek" insanlığa doğru yönü göstermiştir. İnsanoğlunun tek yapacağı gösterilen "veçhe" nin ne ve neresi olduğunu aramaktır.

Peygambere övgü sözlerinin içinde yer alan "dönünce bütün gövdesiyle döndü" mısraı bizi İsmet Özel'in ihtidâsına götürür. Bilindiği gibi İsmet Özel otuzlu yaşlarında sosyalist dünya görüşünden koparak İslamiyet'i merkez alan bir dünya görüşüne yönelir. *Amentü* şiiiriyle kamuoyuna da ilân ettiği bu dönüş, İsmet Özel'in politik veya siyasî kaygılarından değil; sorguladığı dünya ve insan gerçeğinin cevaplarını bulmak amacıyla. Hayatının yönetimini kendi elinde tutmak isteyen İsmet Özel, sosyalist mecranın peşinde koştuğu günlük değerlerden öylesine etkilenir ki "kendine kıyma psikoza"na girer. Sosyalizm insan teki olarak onun dünyadaki varlığını anlamlandırmasına yetmez. Hadiselerin kişiliği üzerindeki yansıması, şairin durup düşünmesine (zihnî bir bulanıklık döneminden sonra) neden olur ve farklı bir yön, farklı bir tarz arayışı şairi etkisine alır. İşte şairin yüzünü döndüğü yön İslamiyet'tir: "Müslüman olmak beni, kendimi bildim bileli içine düştüğüm yalnızlıktan çekip çıkardı" (Özel 2006 a: 96) diyen İsmet Özel'in şiir çizgisi değişmez. Fakat şairin şiirini yasladığı felsefî zemin artık İslamiyet'in "Kâdir-i Mutlak" inancı ile daha sağlam hale gelir. "... çürüksüz, çürütücü olmayan ve insanların eksilmeyen bir yararı sürekli olarak elde edebilecekleri işlere bağlanmak, insanın içinde her türlü dalgalanmadan etkilenmeyecek bir mutlak bulunduğu inancı taşınmasıyla mümkün." (Özel 2006 a: 70)

SEBEB-İ TELİF

Evrensel bir kavram olan "aşk"ın sorgulanışı üzerine kurulan bu bölüm, başlangıçta yarattığı duygusal etki ile Münacat ve Naat'tan oldukça farklıdır. Yaprak-yağmur ilişkisiyle başlayan ve gidilmeyen ülkelere, uzak iklimlere duyulan özlemle devam eden

söz konusu duygusal ton, okurun karşısına çıkan sert kavramlarla sona erer: Yasa, adalet, idam, tetik, manga. Bu kavramların açılımı ise; "Girmem girmedim mangalara" şeklinde bir karakter özelliğinin verildiği uyarıda saklıdır. İsmet Özel "Königsberg'li" ifadesiyle nitelediği ünlü filozof Immanuel Kant'ın çok bilinen sözlerini hatırlattıktan sonra yapar bu uyarıyı. Immanuel Kant mezar taşına "Gökyüzünde yıldızlar, göğsümde 'Ahlâk Yasası', işte burada yatan benim!" sözlerini yazdıran; kişi vicdanı karşısında Evrensel Ahlâk Yasası'nın savunuculuğunu yapan düşünürlerdendir. Oysa İsmet Özel "Yasa mı? Kimin için? Neyi berkitir yasa?" derken, kişinin kendi yapıp etmelerinin sorumluluğunu taşıdığını işaret etmektedir.

Neitschze, Sartre, Heidegger gibi düşünürler, insanın yaşarken karşılaştığı her ahlâk kuralının ve her otoritenin, insanı ikilemeler içinde bıraktığı, insanı yabancılaştırdığı ve özgürlüğünü kısıtladığı inancındadırlar. Örneğin Sartre'a göre "İnsan özgürlüktür, özgürlüğe mahkumdur." Özgürce yaptığı eylemlerle iyi, kötü, gibi ahlâkî değerlerini kendisi oluşturur. İşte İsmet Özel, ömrünü varoluşuna değer biçmek, anlam vermek kaygısıyla geçiren bir insan olarak, "kendisini nasıl ve ne yaparsa öyle olacağını bilinciyle" hayat boyu sürdürdüğü muhalif tavrına devam eder: Aşk yazılmamış olsa bile adımın üzerine / adımı aşkın üzerine kendim yazarım.

Şaire göre bize ait olandan uzakta sürdürdüğümüz yaşamlarımızı, dünyada var olmakla elde ettiğimiz fakat kıymetini bilemediğimiz özgürlüğümüzü öylesine istilâya hazır hale getirmişiz ki;

başkalarının aşkıyla başlıyor hayatımız
ve devam ediyor başkalarının hınçlarıyla
düşmanı gösteriyorlar, ona saldırıyoruz
siz gidin artık
düşman dağıldı dedikleri bir anda
anlaşıyor
baştan beri bütün yenik düşenlerle
aynı kışlaktaymışız.

Şaire göre, biz insanlar kandırıldığımızın farkına varmadan, hep bir arada sevinç kutlamaları yaparken bile tek başımızayız.

Oysa şair, hayatına kendi adıyla başlayanlardan olmak; gökyüzüne bile hâkim hale gelmek; kendi adalet duygusu uyarınca hareket etmek; kendi orijinal fikirlerini hayata geçirmek için - ya da nasıl geçireceğinin işaretini vermek için - yazmıştır bu masalı. "...hayatıma şekil verme işini hiçbir zaman olurluna bırakmadım. Beni hayatın orta yerine kadar yeden ipin ucunu koyvermedim. Yaşamımın neye değdiği hususundaki bilgilenmem yolunda yılgınlık hissine kapılmadım. Ruhumu yerlerde sürünür bırakmamak için ve esen rüzgârla sürüklenen bir ruhla yaşamayı nefsimi yediremediğimden bana ne kadar imkân bahşedildiyse hepsini amaca yaraşır biçimde sarf ettim." (Özel 2006 b: 13)

DİBACE

Dibace, yani önsöz. Sözün önünün söylendiği arkasının da bu sözlerin açılımı olduğunu duyuran bölüm. İbrahim Tüzer, Dibace'de İsmet Özel'in, dünyanın ham olduğu dönemlere öykündüğünü söyler. (Tüzer 2008: 336) Ne zaman yaşandı bu dönemler, daha doğru bir soruyla dünyanın hamlığı, dünyanın kirlenmemişliği ise eğer, dünya var olalı beri kirliliği değil mi? İnsanoğlu onu alt vurup üst çıkararak cehennem azabının yaşarken hissedildiği bir yer haline getirmede mi? Menelik'ten, Nijinski'den, Rimbaud'dan, Mahler'den, Haşim'den beri...

Sözün önü ya da özü bu bölümde mukadderat gereği alınımıza vurulan yaşamak çarpısı. Mukadderatımızı belirleyen, alınımıza bu çarpıyı koyan, başımızda sürekli bir ses sahibi olan ise Tanrı. Kendi isteği ile dünyaya gelmiyor insanoğlu. Onu dünyaya gönderen ve yaşamak zorunda bırakan Tanrı. Tepesinde insanoğlunun çabuk olması,

bitirmesi için sürekli seslenen de Tanrı. Neyi bitirmek, neyi tamamlamak dersek; Ölüm: Yani doğumun da ölümün de belirleyicisi ve nedeni Tanrı. O yüzden dünyaya sarkan insanoğlu yarım. Çünkü varlığının asıl nedeni olan Tanrı varlığından kopuk. Demek ki doğumumuzla birlikte bir açmazın içindeyiz. Çünkü ölüm hep var suyun öte yanında. Önemli olan insanoğlunun "yokuşu niçin göze alacağını bilmesi"; yani yaşamının amacını, nedenini belirleyebilmesi. Ona dünyaya düşmesi için bir geçit verildiyse geçitin sonunda ne olduğunu bilmeli insanoğlu.

BİRİNCİ BAB: Şivekâr'ın Çıktığıdır

Daha önce "adımı aşkın üzerine kendim yazarım" diyerek yazgısına karşı gizli bir savaş başlatan şairin muhalif tavrı, bu bölümün hemen başında daha da belirginleşir, hatta meydan okuma havasına bürünür:

Varsa eğer yazgımızın beş duyusu
Yazgı dediğimiz şeyin deveran ediyorsa kanı
Söyle ona vazgeçsin beni üstümden esip yönetmekten
Bana dış geçirsin de anlasın bakalım hangimiz daha kekre
Çarpayım gözüne bir, kulaklarını çınlatayım hele

sözlerinde ifadesini bulan meydan okuma tavrında şair, yazgısından korkmadığını, onun kendisine dış geçirmesine izin vermeyeceğini ifade eder. Çünkü o, yazgının kendisine sunduğu hayatın "saçma sapan olduğunu" bilmektedir. Bu saçma sapan hayat onu kırmış, gücendirmiştir. Bu nedenle bir şair olarak onun da oklarını fırlatması ve hayatın boşunalığından dem vurması gerekmektedir.

Ve nihayet Yusuf'un masalında Yusuf'un adı geçer. Şair, masalı anlatmaya karar verir. Fakat zihni bir soru ile meşguldür: "Yusuf'un masalı neden Yusuf'la başlamıyor?" Her ne kadar anlatının bu kısmına karşılıklı bir dialog havası hâkimse de aslında, soruyu soran da cevabı veren de şairin kendisidir. Daha doğrusu şair, cevabını bildiği bir soruya okurun dikkatini çekmek amacındadır: Yusuf, cinler tarafından kaçırılmış, yazgısı tarafından saklanmış. Sırası gelince ortaya çıkarılacaktır.

Yazgısı kendi elinde olmayıp, başkaları tarafından belirlenen bütün insanların masalı gibidir Yusuf'un masalı da. Bu nedenle önce o başkalarından bahsetmek gerekir. Mesela Şivekâr'dan.

Şivekâr ruhu bunaltılar içinde bir genç kızdır. Bir kış günü gezmeye çıkar ve avcılarının bir kuş vurduğunu görür. Avcılardan biri karlar üzerinde vurulan kuşun kanını Hüsnü Yusuf'un yanağına benzetince Şivekâr için hayat değişir. Kızıl ve aktan oluşan bu tabloda, yavuzluğun ve duruluğun oluşturduğu tezat, Şivekâr'ın merak duygusunu depreştirir, eski âlemin bütün bağları çözülür ve kız Yusuf'a varma gayesiyle donanır. Dünya onun için artık karman çormandır. Bu karışıklığı aşmak, Yusuf'u bulmak gerektir. Yol görünmüştür; fakat varılacak nokta belli değildir. Kapı açılmamıştır; yalnızca kilidi kırılmış, yani sebep tecelli etmiştir.

Şimdi sorgulama peşindedir Şivekâr. Çünkü sorgu insanı ayağa kaldırandır. Sorgulayan insan kendini bulan, kendini bulan da diğer insanlardan başka olandır.

Anlatının bu bölümündeki son ifadeler bizi; İsmet Özel'in yaşamını, şiirini ve düşüncelerini besleyen egzistansiyalist felsefeden ve bu felsefenin çeşitli ilkelerinden bahsetmek zorunluluğuna götürür. Aksi takdirde Şivekâr'ın yolculuğuna ve sonrasında Yusuf'un yaşadıklarına bir anlam vermekte zorlanabiliriz.

Bu felsefe doktrininde insanın önce var olduğu; sonra şöyle ya da böyle olduğu ilkesi söz konusudur. İnsan evrende kendi özünü kendi yaratan tek varlıktır. Dünyaya atılarak, acı çekerek, savaşarak yavaş yavaş kendini belirler. Bu belirleme yolu hiç kapanmaz, her zaman açıktır. Kendini belirlemek yani kendini tanımak için ise insanın sorgulaması ve yadsıması esastır. İnsan kendini tanımak, benliğini kazanmak için kendine sunulanı yadırgamalı, toplum içinde çözülen, eriyen, giderek yok olan "tek insan"a yeniden kişilik ve sorumluluk kazandırmalıdır. Bu amaç için, kendi beninin

yetersizliğini ifade eden şartlarını ve sınırlarını zorlamalıdır. Bu şartlar ve sınırlar kendi benini tanımak niyetiyle sahip olduğu hürriyeti bu yolda kullanan kişi için birer kaynak, birer ilerleme âmili olurlar. Fakat, kişi hürriyetinin farkında değilse ve varlığını sorgulama endişesi taşımıyorsa bu şartlar ve sınırlar ona kendi beninin dışına çıkma izni vermez ve onu yokluğa sürükleyen etkenler haline gelirler.

İşte Şivekâr "bilmek" "dünyayı delerek Yusuf'a varmak" ifadelerinde tanımlanan içsel yolculuğu için harekete geçer.. Çünkü insan gerçeğini, dünya düzenini sorgulamaya başlamıştır. Sorgulama farklılığı; farklılık biricikliği kazandıracaktır Şivekâr'a.

İKİNCİ BAB: Yusuf'un Kaçırılışıdır.

Daha önce Yusuf'un cinler tarafından kaçırıldığı ve yazgısı tarafından saklandığını haber veren İsmet Özel, bu bölümde kaçırılma olayını işler.

"Başkalarının aşkıyla başlayan hayat"ların açılımını, "aşk"ın insanî eylemlerle somuta dökülüşü ile bağdaştırarak bu bölüme başlayan şair, devamında Yusuf'un yedi yaşındayken üç cin tarafından kaçırıldığını söyler. Bunlar: haz cini, Kızguran; eylem cini, Sarlanan ve ödev cini, Göklerin'dir.

Niçin Yusuf? dersek , aynı soruyu soran şairin cevabı, bizi Yusuf kıssasına götürür. Şaire göre Yusuf "yerle göğün sırlarına ermiş olmanın bilge"liğiyle "mutlaka başka" bir insan olduğu fark edildiği için kaçırılmıştır cinler tarafından. Cinler, Yusuf'ta bir "derinlik", bir "hakkı verilmiş anlam" sezmişlerdir. Bilindiği gibi Yusuf kıssasında, Yusuf'un babası Yakup, Yusuf'ta üstün meziyetler sezdiği için onu kardeşlerinden korumak ister. Züleyha ise Yusuf'un güzelliğine vurgundur. Şair, bu bölümde güzellik ve derinlik arasındaki farkları vererek "derinlik"i "güzellik"e yeğ tutar. Evet, Yusuf gerçekten güzel bir delikanlıdır; fakat yetmez. Çünkü şaire göre "güzellik tek başına ayakta duramaz." Yusuf'u güzel kılan ne duyguları, ne ihtirası, ne düşünceleri ne de görünüşüdür. Şaire göre Yusuf'u güzel kılan "derinlik"tir.

Ve Yusuf eğer dünyada bırakılırsa, diğer insanlar gibi güç ve şehvetin esiri olacak, dünya işlerinin peşinde "ben, ben" nidalarıyla raks eden insanlardan farkı kalmayacaktır.

İşte Yusuf'un "acunu oyalayıp, acunda oyalanan kıvılcımlı oklardan" biri olmadığını fark eden cinler, onu, "elalemin dipsiz düşkünlüklerinden kurtarmak için" kaçırlar.

Kaçmalı Yusuf, kaçırılmalı

Güzellik hazzı mutlaka arıtmalı

Yoksa ben

Önce ben, sadece ben, hep ben

Diyerek nev'i beşer

Pıtraklı ve pusarık bir tapınakta raks ederken

Kendinden geçecek

Hamleler, darbeler, sarılışlarla binlerce yıl

Neleri çürüttüyse

Onlarla geçinecek

mısralarında İsmet Özel, Yusuf'un kaçırılmasını haklı bir sebebe bağlayarak tüm insanlığa bir eleştiri yöneltir. "Ben" kelimesinin tekrarı ile yapılan bu eleştiri; insanoğlunun kendi benliğini merkez olarak sürdürdüğü yaşamıdır. Aynı eleştiri egzistansiyalist düşünür Gabriel Marcel'in insanları liyakâtliliyâkâtsiz şeklinde iki sınıfa ayırdığı ve aşağıya aldığımız cümlelerinde de mevcuttur.

"Kendi benliğini merkez edinen şahıs liyakâtsizdir... Kendi benliğiyle engellenmiştir. Açıklık ve açık kalplilikten uzaktır. Başkalarını sevmekten yana kabiliyetsizdir ve kendi durumunu anlamasını sağlayacak arkadaşlık duygusundan yoksundur. O, kendi içine kapalı durur, sert kabuğunu kıramadığı şahsî deneyinin küçük dairesiyle sarılmıştır... Liyakâtlili ve yararlı ben, şahsi hayatını aşabilen ve başka benlerle yaratıcı bir birlikte

yaşamaya açık bulunan "ben" dir. Liyakâtli ben her zaman sevgi ve duygu birliği kurmaya hazırdır. Hiçbir zaman kendi üzerine kapalı değildir. " (Magill 1992: 112)

Bir konuşmasında bu bölümde geçen "haz, ödev, eylem" cinlerini açıklaması istenen İsmet Özel, bu açıklamanın bir seminer konusu olabileceğini söyleyerek soruyu cevaplamaz. (www. Karakutu.com)

Bir Yusuf Masalı'nda Yusuf'un bir simge; ve aslında şairin insanlığa vermek istediği mesajları olduğunu düşünürsek, cinlerin ve karşılıkları fikirlerin açıklanması -en azından bu yazıda- zorunludur.

Daha önce şairin Kant'ın "Ahlâk Yasası" ile ilgili sözlerini alıntıladığını ve bu düşünürün temsilcisi olduğu "Evrensel Ahlâk Yasası" fikrine karşı çıktığını belirtmiştik. Bu bölümde cinlerin isimleri bizi söz konusu yasaya tekrar götürür.

Felsefe tarihinde Sokrates, Platon, Farabi, Kant, Mill, Bentham gibi düşünürler; kişinin kendi vicdanı karşısında "Evrensel Ahlâk Yasaları"nın varlığını savunurlar.

Haz, ödev, eylem; "Evrensel Ahlâk Yasası"nda karşılık bulan ilkelerdendir. Örneğin Bentham, insan hayatını iki temel güdünün yönettiğine, bu güdülerin bütün insanlarda ortak, yani evrensel olduğuna inanır. Bunlar haz ve acıdır. İnsanlar daima acıdan kaçmak ve hazza ulaşmak isterler.

Kant ise bir eylemin ödev duygusundan dolayı gerçekleştiği zaman ahlâkî olduğuna inanır. Ona göre bir eylemin gerisindeki ilke, eylemin kendisinden ve sonucundan daha önemlidir. Ödevde uygun davranmak, sağduyu sahibi herkes için yükümlülüktür.

Oysa egzistansiyalist felsefede Neitschze, Sartre, Heidegger, Kierkegaard gibi düşünürler ise evrene insan tarafından anlam verildiği fikrinden hareketle, evrende insanın ahlâkî kuralları hazır bulmadığını; ahlâkî ilkelerin -başka insanların eylemlerinden de sorumlu olan- insan tarafından yaratıldığını savunurlar.

O halde cinlerin ve isimlerinin metinde yüklendiği anlam egzistansiyalist felsefeye dayanmaktadır diyebiliriz. Bu felsefenin temel düsturu "kendini yaratmak", "kendi yazgısını kendi yazmak" özgürlüğüne sahip insandır. İşte cinler daha yedi yaşındayken Yusuf'u kaçırarak, ondan bu özgürlüğü almışlardır. Dolayısıyla Yusuf masalda, var olduğunun bilincine varamadan, yazgısı başkaları tarafından oluşturulan, dünyaya gelmekle elde ettiği hürriyeti koruyamayan insanların temsilcisidir. Artık o çok özel ve önemli sorunun cevabını bilmekteyiz. -Yusuf'un masalı neden Yusuf'la başlamıyor?- Yusuf, hepimizden biri. Sahip olduğu derinliği -kaderine isteği dışında hükmedilerek- kaybedenlerden.

ÜÇÜNCÜ BAB: Şivekâr'ın Yolculuğudur

Eskiler iz sürerdi

Biz muttasıl arıyoruz yeni insanlar.

Arıyoruz âlemin iç yüzünden zihnimize

Yansıyan bir tasarımla gerçeği.

mısralarıyla başlayan bu bölümde şair, eski-yeni arasında yaptığı karşılaştırma ekseninde Şivekâr'ın yolculuğunu sorgulamaya, sorgularken de aydınlatmaya çalışır. Şair, eski-yeni karşıtlığını iz sürmek-aramak kavramlarıyla bağdaştırarak ele alır. Ona göre eskiler iz sürerlerdi. Yani bilineni takip ederek, ona bağlanarak irileşir, toparlanır ve ulaşırlardı. Bu bağlılık maddî anlamda toplu yaşamaya, yani cemiyete; manevî anlamda ise hayatın anlamını çözmüş olmaya götürür bizi.

Şaire göre bizler, yani yeniler ise sürekli ararız. Zihnimiz dünya gerçeğini çözemediği için, âlemin görünen yüzünden hareketle, görünmeyeni bulmaya çalışırız. Çünkü dünya maddî varlığı ile bizleri tatmin etmez. Yeni insan, bilinmeyeni arayarak, sürekli arayarak, bu tatminsizliği gidermek peşindedir.

Şivekâr da yenilerden biri. Yolu bilmeden, gözüne hedef kestirmeden yola çıkanlardan. Aradığı ne sevgili, ne efendi, ne de sultan. Onu aramaya iten, onu harekete geçiren kendi canı, yani kendi iradesi. Şivekâr'ın seçimini kendisinin yapması

İsmet Özel için önemli. Çünkü İsmet Özel: "İnsanın yüce bir tarafı varsa bu, şartları gereğini yerine getirdiği için değil; şartlar ne olursa olsun, sahip olduğu temel doğrular gereğince tercih yapabilmeyi elden bırakmadığı için belirginlik kazanabilmektedir." (Özel 2006 a: 114) diyen bir insan. Dolayısıyla, Şivekâr'ı ve giriştiği eylemi önemsemekte şair. Şivekâr yeni insan fakat diğer yenilerden farklı. Çünkü diğer yeniler, eskilerin aksine topluluğu değil, tekliği isterler. İsmet Özel yeni insanın yalnızlığı seçiminde "kapitalizmi" başlıca sebep olarak görür. "Kapitalizm boyunduruğunu gerek bilinçsizliği yüzünden, gerekse çaresizlik içinde kabullenmiş yeni insan yalnızlığı imal etmiştir." (Özel 2006 a: 98) diyen Özel'e göre yalnızlık çağa özgü bir duygudur ve "yeni insan"da kök salmıştır. "Modern (çağcıl) bir duygudur yalnızlık ve adına bazen Batı Medeniyeti denilen, burjuva hükümraniği altında bulunan ortamın ürünü olan insanda, "yeni insan"da kök salabilir." (Özel 2006 a: 97)

Tekliği isteyen yeni insan bunu da başaramaz. Ne kadar tekleşir, ne kadar bireyci bir yaşam sürmeye çalışırsa çalışsın; sıradanlaşır, herkesleşir, birbirine benzer. Oysa İsmet Özel, "umumî kabullerin sığ katmanlarını terk etmeyi bilen ve hayatlarındaki hususi derinleşmeyi başarabilen insanlara" (Özel 2006 b: 12) özenmiştir hayat boyunca.

İşte Şivekâr bu tarz bir insan. Tek başinalıktan, teklikten korkmayan; farklılığın biricikliği getirdiğinin bilinciyle yola koyulanlardan. Çünkü diğer yeniler -hepsi sahipsiz birer utanç olan- onun arayışının çaresi değildirler. O Hüsnü Yusuf'u bulmak, onun gibi kaybolmak, yani kayboluşla kendiliğini bulmak için koyulur yola.

Şivekâr türlü çileler çeker, arayış içinde günler, yıllar geçirir. Aç kalır, üstü başı parçalanır, kolu bacağı yaralanır. Fakat çektiği çileler ona eziyet vermez, canını acıtmaz. Çünkü içine düştüğü yoksulluk onun umurunda değildir; aramaktan ve bulmaktan başka gayesi yoktur. Aramayanlar, aramadığı için canı yanmayanlar, yaşamlarından memnunluk duyanlar, duydukları memnunluk sonucu "hepsi", "sıradan", "anonim" olanlar, farkında olmadıkları utançları sahiplenenler durup düşünmelidirler. Şivekâr'ın perişan hali değil, onların bu halleri küçümsenmelidir.

Şivekâr'ın çıktığı yol bir kuru ekmek parçasıyla kesişir. Ekmeğin peşinde resim kadar güzel bir bahçe içinde çiçeklerle, kelebeklerle meşgul bir erkek görür ve sorar: "İn misin, cin misin?" Cevap veren Yusuf'tur: "Ne inim ne cinim / Ben de senin gibi bir benî Âdemim".

DÖRDÜNCÜ BAB: Bir Yusuf, Bir Şivekâr

Şivekâr muradına ermiş ve arayışına bir karşılık bulmuştur. Fakat durum Yusuf için bu kadar iç açıcı değildir. O, cinlerle yaşamaktan memnundur ve insanlar arasında mutlu olmayacağına inanmaktadır. Çünkü insanlar onun derinliğini anlayabilecek donanıma sahip değildir.

İnsanlar arasında kalsaydı eğer
Hükmetmek ve itaat etmekten başka bir alanda
Yusuf'a rahat vermezdi onlar.
Gülünç özelemleri insanların
Sinir bozucu tedirginlikle
Ve derinlik karşısında gösterdikleri
Şiddetli ve tamamen mankafa tepki
Bütün bunlar Hüsnü Yusuf için
Bezgin bir hayat demektir.

sözlerinde İsmet Özel'in, insanların kendi elleriyle kendi hayatlarını çekilmez hale getirilerinin eleştirisi vardır. Şaire göre insanlar iki grupta toplanır: Hükmedenler ve itaat edenler. Bu gruplar dışında kalanlara ise şiddetli ve mankafa tepkiler gösterirler. Gülünç özelemlerini gerçekleştirmek dışında bir amaçları olmayan insanlarla yaşamak Yusuf için çekilmez bir durumdur.

Yusuf, insanların dünyasından kopup, bilinmeyi göze alabilme cesareti göstererek yola düşen Şivekâr'ın hikâyesini dinler. Dinledikçe kendi gönlü gibi derin bir gönle sahip bu kızın cinler tarafından kaçırılmadığına şaşırır. Ardından kendi halini izah eder ve bu iki genç arasında insan soyunun devamını sağlama esasına dayanan "aşk" başlar. Gün batımında cinlerin bahçeye geleceği sırada bir elmaya dönüşen ve ertesi sabah tekrar kendi vafına bürünen Şivekâr, Yusuf'la günler, aylar geçirir. Fakat Şivekâr gebe kalınca, cinlerden saklanmak zorlaşır.

BEŞİNCİ BAB: Dönüş

Cinlerin bahçesinde çocuk doğmayacağını anlayan Yusuf, Şivekâr'ı eline bir yumak ip vererek insanların dünyasına gönderir. İpin son bulacağı yerde Yusuf'un karalarla kaplı şehri ve şehir içinde yine karalara ve yaşlara bürünen evi vardır. Yusuf ve Şivekâr yüceliş basamaklarında, kimsenin anlamadığı gizleri çözdükleri için özeldirler; fakat insanın aslî vasfı çoğalmaktadır; bu nedenle çocuğu cinlerin gazabından kurtarmak gerektir.

Şivekâr, Yusuf'un öğrettiği yöntemle evi bulur, fakat oğlunu bir ahırda doğurmak zorunda kalır. Ardından bir kaz kümesine alınır. Yusuf ise her akşam kuş kılığında gelerek Şivekâr'la konuşmakta, halini sormaktadır. Bu konuşmalar Yusuf'un ana babasına ulaştıkça onlar Şivekâr'dan Yusuf'u yakalamasını isterler.

Şivekâr'la konuşup tebci ettiler gelini

Daha ileri gittiler

-Bu soyda ihtiras bitmez-

Dediler:

"Yakala bu kuşu bize!"

"Tut bu kuşu bizim için!"

mısralarında yer bulan isteğin nedeni olarak İsmet Özel, insan soyunda ihtirasın bitmemesini gösterir. Oysa Yusuf'a duyulan sevgi ve özlemden kaynaklanan bu istek, Sartre'in insanların "sevgi"lerini kullanarak birbirlerini "obje" haline getirdiklerine olan inancıyla ne kadar da örtüşmektedir: "Sevgi kendine has bir mal edinme nev'idir. Seven, sevilenin sevgisini, kendinin ve onun hürriyetini tahrip etmeden kendine mal edinmek ister. Fakat bu sevgi bağı en sonunda sökülür. Çünkü bir kimseyi bir başka kimsenin hürriyeti uğruna materyal gibi yapmadan mutlak bir hürriyetten bahsetmek imkansızdır. Bu, sevgide gizli bulunan bir güvensizliğe işaret eder. Seven, her zaman bir obje, varlık haline getirilme tehlikesi içindedir." (Magill 1992: 98)

Şivekâr teklifi kabul eder ve bir gaflet anında Yusuf'u yakalar. İnsan iken kaçırılan Yusuf'un, insanlar tarafından kuş kılığında yakalanmak zoruna gider ve silkelenerek asıl vafına bürünür. Yıllardır karalar içinde bekleyen eve güneş doğmuştur artık.

ALTINCI BAB: İns ü Cin

Yusuf bu bölümde, İnsanlık ve cinlik sınırında bir sınavla karşılaşır. Aslında sınavı isteyen de, uygulayan da, yöneten de o değildir. Olaylar onun dışında cereyan etmektedir.

Yusuf'a kavuşan aile, ona, cinlerle konuşarak insanlık aleminde kalmak için izin istemesini önerir. Cinler bu teklifi meydan okuma sayar ve bir karşı teklif sunarlar. Yusuf'un babası kurşun bir kubbe döktürerek Yusuf'u içine koyacaktır. Cinler eğer bu kubbeyi yıkarlarsa Yusuf'u parçalayacaklar; yıkamazlarsa ondan vazgeçeceklerdir.

Sayıllı darbelerle kubbeyi yıkacaklarını düşünen cinler muvaffak olamazlar. Çabaları ancak Yusuf'un bilincini açmaya yarar. Bilinci açılan Yusuf aniden "insan" gerçeği ile karşı karşıya kalır.

Göz önündeki hesaplaşmadan kolayca kaçan

Hasmı için hep bir tuzak hazırlayan insan kafası

Sihirden ve tılsımdan daha büyük endişe

Cinler gibi kan içmiyor insanlar

Ama hepsi sülâlece ilik emmede usta
sözleriyle nitelenen insanlar Yusuf'un gözünü korkutur. Kubbeyi içten yıkmak için -
samimiyetle- uğraşır. Çünkü anlamıştır ki sürekli başkaları için tuzak hazırlayan ve
tuzağına düşenlerin iliğini emen insanoğlu, cinlerden, cinlerin sihir ve tılsımından daha
tehlikelidir...

Yusuf, kendisine de benzer bir tuzak hazırlandığını anladığı için kurtulmaya çalışır.
Fakat kubbe yıkılmaz.

Yıkılmadı yatık duran şey

Kendinden yassılmış olanı hangi kuvvet yıkacak?

Çünkü, "insan alışımı bu kubbe" direncini "özgünlüğe duyduğu nefret" ten,
"donukluktan" almaktadır. Yani kubbe, özgünlüğün ve ferdî orijinalliğin düşmanı,
insanoğlunun nefretinin eseridir.

Onun nefreti "biricik", "sahici" olmak isteyen her bir insanı da - Yusuf'un kubbesinde
olduğu gibi- ağlarıyla örür ve ona hareket yeteneği tanımaz. Bu tür insanların nefreti
"biricik" olanın da "kamuya kaynaşmasına" neden olacaktır.

Yıkılmaz çünkü atılım zevki nedir hiç bilmeyen

Eyyamcı kamuya kaynaştırıyor onu

Egzistansiyalist düşünürlerden Marcel, gittikçe büyüyen sosyal sistemleştirme
yüzünden, insan şahsiyetinin bozulduğunu ifade ederken, İsmet Özel'in "kamuya
kaynaşma" şeklinde nitelediği "sistemin bir parçası olma eleştirisini" de dile
getirmektedir: "İnsan insanlığını kaybetmek tehlikesiyle yüzyüze bulunuyor. Modern
bürokrasi dünyası, ferdin faaliyetlerini devletin resmî kayıtlarıyla bir tutmaya meyillidir.
Şahsiyet bir hüviyet cüzdanına irca edilmektedir. Böyle bir dünyada insan "biricik" bir
"ben" olmaktan çok, rolünü bir başkasının alabileceği bir varlık olarak tarif edilir.
Yaratıcı faaliyetler bir seviyeye getirilir ve sonuç olarak insan şahsiyetinden soyulur.
İnsanın kendisi de dahil, her şey budalaca bir ortalama kanununa tâbi olur." (Magill
1992: 106)

Kubbe yıkılmaz, masal biter, herkes Yusuf'a kavuştuğu için çok mutludur.

Bitmeyen şairin sorgulamasıdır:

Yusuf artık cinlerle değil.

Yine de sormak lazım

Kavuşmak

Denir mi

Hep bir arada bulunmaya?

ifadeleriyle sorgulanan ise "bir arada bulunma" kavramıdır. Çünkü hepimiz biliriz ki; bir
arada bulunmak, yasalarla, törelerle muhafaza edilen bir kavramdır. Bu muhafaza etme
taktiği her ne kadar "iki insan"ı yok kılıyor; Yin ve Yang'ı düşünmeyi gerektiriyorsa da,
Yusuf'un da, bizlerin de elimizden yasayı veya töreyi yadsımak gelmiyor.

Oysa Yusuf cinlerin bahçesinde tek başına, fakat hüviyetini gözeterek yaşayandı.
Şimdi o da "hep birarada", "herkes gibi", "anonim" ve "sıradan."

Yin ve Yang herhangi bir nesnenin adı olmayıp karşıtlık ilişkilerini açıklayan bir
kavramdır. Bu kavrama göre her şeyin birbirinden ayrılmaz iki karşıt kutbu vardır.
Oluşumlar karşıtları olmadan açıklanamazlar. Karşıtlardan biri diğerinden bağımsız
olamaz. Gündüz olmadan gece; gece olmadan gündüz açıklanamaz. Yin ve Yang'ın
anlatıdaki işlevi ise "Nerede Yin? / Nerede Yang?" sorularında söz konusu. Şair, bu
kavramları kullanarak, toplumda karşıtlık ve farklılık olmadıkça; karşıtlığa ve farklılığa
saygı kalmadıkça, özgünlüğün gerçekleşemeyeceğine dair inancını belirtmektedir:
"Bugün 2004 yılının Türkiye'sinde hayatın akışına bir anlayış ortalaması hükümandır.
Anlayış ortalaması demek, ne şiş yansın; ne kebab demektir, alelâdelik demektir,
sivriliklerden arındırılmışlık demektir, sıradanlık demektir, bayağılık demektir. Nihayet

Türkiye'de insanlar çıkmalarına izin verilen sahnede bayağılıklarıyla övünebiliyorlar. Çünkü bayağılık, normallik anlamına geliyor." (Özel 2006 b: 21)

YEDİNCİ BAB: Suyun Sızladığıdır.

Sızıyı gideren su.

Suyun sızladığını kimseler bilmez.

Nereden çıktı sızı, nereden çıktı su? Masal sona ermiş, herkes kerevetine çıkmıştı oysa. Tek mutsuz olan, bütün maceranın etrafında döndüğü isim olan Yusuf'tu.

Çünkü derinlik sahibi Yusuf, cinler tarafından kaçırılmış; insanlar tarafından da dönüşe zorlanmıştı. Giderken de gelirken de kendi istek ve hürriyeti söz konusu değildi. Bu nedenle su, son bölümde Yusuf'un sembolüdür. Dönüşüyle, şehrinin, anne babasının ve Şivekâr'ın özlem sızısını dindirmiştir. Acı olan, dönüşün şimdi kendi yüreğini sızlatmasıdır.

Sızlayan yürek ise masalın sonunda, yine egzistansiyalist felsefede karşılığı bulunan bir imge. Açılımı ise toplu yaşamada kendi varlığını feda eden insanoğlu.

Bu doktrine göre, "insanoğlu egzistansiyal varlığını birlikte bulunma ile yaşar. Bir kimse soyut bir fert olarak insanlığını tek başına yaşayamaz. O, ancak başkaları vasıtasıyla ve başkalarında var olur. Karşılıklı insani bağlarla bir arada bulunma sayesinde existenz'inin hakikatine erer." (Magill 1992: 76)

Fakat egzistansiyalist düşünürlerden Heidegger, insan varlığının -imkanlarla sınırlı olduğu tezinden hareketle- "eksilme" yaşadığını; eksik insanların da samimi benliklerinin dışına çıktıklarını ifade eder. Sartre ise toplu yaşamada eksik insanların birlikteliği ile bozulmalar meydana geldiğini, "ben" ve "başkaları" arasında çatışmalar yaşandığını söyler. Bu yüzden Sartre, birlikte bulunma ile samimi bir yaşam arzu edilirse bunun boşuna olduğuna inanır. Sartre "kendisi için varlık," "kendi başına varlık" sözleriyle nitelediği insanoğlunun toplumda kendi benliğini feda ettiğini düşünür. "Birlikte varlığın bütün şekilleri ortak paydalarını kendisi için varlığın feda etmesinde bulur." (Magill 1992: 96)

İşte Yusuf'un yüreğini sızlatan budur: Varlığını toplu yaşamada feda etmek zorunda kalacağı yolundaki korku...

SONUÇ

İsmet Özel'in "Bir Yusuf Masalı" kitabı, şairin 15 yıllık suskunluğunun ardından ne içerdiği büyük merakla beklenen; kimilerinin "beklemeye değdi"; kimilerinin "umduğumu bulamadım" şeklindeki yorumları ile karşılanan eserdir. Halbuki kitap; ismi ile, cismi ile "şiiirimle yüzyüze gelenler dünya ile olan ilgilerinde yeni bir açılım, gerekirse bir rahatsızlığı fark etmeliydiler" (Özel 2006 a: 56) diyen İsmet Özel'in rahatsızlık yaratmak için ortaya koyduğu bir eleştiridir. Şair, bu eleştiriyi, "kendine mahsus bir düşünce biçimi" olarak nitelediği şiir ve masalı birleştirerek yapar ve böylece, "büyük ölçüde mesnevi formuna yakın" bir eser yazar. Böylelikle, "Yeni Türk şiirinde yapılmamış bir şeyi" yapmış ve farklı olma arzusunu da sergilemiş olur.

Kitapta, masalsı unsurlar ve felsefi ilkeler paralelinde yürüyen eleştiri; 21. yüzyıl insanını özüne dönme, varlığını ve hürriyetini, yok etme değil; birlikte bayındır olma yolunda harcama, dünyayı yaşanılır kılma gibi amaçlara odaklanmış durumdadır. Böylelikle, Bir Yusuf Masalı, şairin düşünce dünyası, hayatı algılayış biçimiyle ilgili önemli ipuçları da barındıran bir eser haline gelmiş olur.

Eser, sonu itibarıyla bir bitmemişlik hissi uyandırır. Şair, bu yarım bırakılmışlık hissini metnin artı tarafı sayar. Çünkü o, okuyucunun kendi masalı ile Yusuf'un masalı arasında kıyaslamalar yapmasını, hatta masalı kendince yeniden yazmasını istemiş, okura "ben buraya kadar geldim, gerisi sana ait" diyerek, onu kendi masalının etken öznesi olmaya çağırmıştır.

Masaldaki bu bitmemişlik ve yarım bırakılmışlık, bir başka gerçeği daha düşündürmekte: Dünya yok olmadan, insan soyu dünyadan silinmeden, onun hikayesinin bitmesi mümkün olmadığı için; bu anlatının da mutlu bir sonla bitmesini beklemek lüksümüz olamaz.

KAYNAKÇA

- MAGİLL, F., (1992), *Egzistansiyalist Felsefenin Beş Klasığı*, İstanbul: Dergâh Yayınları
- ÖZEL, İsmet, (1986), *Faydasız Yazılar*, İstanbul: Risale Yay.
- ÖZEL, İsmet, (2006 a), *Waldo Sen Neden Burada Değilsin?*, İstanbul: Şule Yay.
- ÖZEL, İsmet, (2006 b), *Henry Sen Neden Buradasın?*, İstanbul: Şule Yay.
- ÖZEL, İsmet, (2006 c), *Bir Yusuf Masalı*, İstanbul: Şule Yay.
- ÖZKAN, Fadime, (2000), "Üç Cin Bir Şair", *Yeni Şafak*, 21 Şubat
- TÜZER, İbrahim, (2008), *Şiire Damıtılmış Hayat*, İstanbul: Dergâh Yay.